

4 juni 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. K.A.M. van Kampen, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) [naam]
geboren in [datum] en overleden op onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
bij leven tot zijn uittreden op [datum] verbonden aan de Congregatie
van de Fraters van Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 december 2011. Op 17 februari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Utrecht.

De zitting van de Klachtencommissie was gepland op 23 april 2011. Op 19 maart 2012 heeft mr. K.A.M. van Kampen de Klachtencommissie bericht dat wat klager betreft de mondelinge behandeling achterwege kan worden gelaten omdat het seksueel misbruik in de inhoudelijke reactie is erkend en daarnaast omdat klager herstellende is van een zware hartoperatie. Eveneens op 19 maart 2012 heeft frater [naam] de Klachtencommissie bericht dat hij geen bezwaar heeft tegen het schrappen van de hoorzitting. Dehalve heeft de mondelinge behandeling geen doorgang gevonden.

2. De klacht

2.1. Klager komt uit een gezin dat bestond uit een vader, moeder en vijf kinderen. Klager was de oudste. De moeder van klager ging ziekenhuis in, ziekenhuis uit, de vader van klager draaide veel nachtdiensten. Vanwege de gezinssituatie moest klager van 10 augustus 1968 tot juni 1973 naar [instelling] in [plaats]. Klager vond het in het begin vreselijk dat hij naar kostschool gestuurd werd. Hij voelde zich eenzaam en angstig.

2.2. Klager viel onder de verantwoordelijkheid van aangeklaagde, die groepsleider was, en zijn assistent frater [naam] en juf [naam]. Klager beschrijft aangeklaagde als een sadistische man.

2.3. Aangeklaagde had de gewoonte om de verstekking van het zakgeld dat de jongens kregen te koppelen aan een individueel 'functioneringsgesprek'. Dit gesprek vond plaats op zaterdagmorgen op het slaapkamertje van aangeklaagde. De jongens werden dan een voor een naar boven geroepen en klager moest dan op de rand van zijn bed komen zitten. Aangeklaagde was dan erg handtastelijk, maar omdat klager zijn taakjes goed had voltooid, kreeg hij zijn zakgeld en kon hij weg. Op een van de zaterdagochtenden ging het echter mis in de zin dat aangeklaagde zei dat klager deze week geen zakgeld had verdiend, omdat hij een prullenbak niet had geleegd. Aangeklaagde zei: "Je bent op deze manier helemaal fout bezig, maar je kunt het goed maken met God en mij door spijt te betuigen". Terwijl aangeklaagde dit zei, greep hij met zijn linkerhand in het kruis van klager en wreef over het geslachtsdeel van klager. Met zijn rechterhand opende aangeklaagde zijn eigen broek en pakte de rechterhand van klager die hij vervolgens in zijn eigen onderbroek stopte. Hierbij gaf hij aan klager aan dat hij trekkende bewegingen moest maken. Klager was verstijfd van angst en rukte zich los. Hij zorgde ervoor dat hij nooit meer met aangeklaagde alleen was. Twee tot drie weken na dit incident kregen de jongens zonder verdere toelichting te horen dat aangeklaagde weg was.

2.4. Klager voelde zich vanaf zijn twaalfde alleen op de wereld, het zwarte schaap. Hij voelde zich uitgesloten, geïsoleerd, niet begrepen, de buitenstaander. Hij kon bij niemand terecht. Zijn ouders, waarvan zijn moeder nog leeft, hebben nooit weet gehad van het misbruik. Klager heeft het hen nooit verteld, omdat hij hen geen verdriet wilde doen. Klager wilde een gezin met kinderen en wonen op een boerderij. Dit is echter geheel anders gelopen omdat klager in 1994 een burn out heeft gekregen en vanaf 1 juli 1994 zelf ontslag heeft genomen. Klager is in 1996, na 21 jaar huwelijk, gescheiden en sindsdien woont hij alleen. Sinds de misbruikonthullingen in de krant, zit klager psychisch helemaal vast. Hij werkt als zelfstandig antiekhersteller, maar neemt sinds 2010 de telefoon niet meer op.

2.5. Klager wil erkenning van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde en excuses.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Provinciaal overste [naam] heeft in zijn inhoudelijke reactie gesteld dat hij aangeklaagde in de jaren '60, toen hij bij het internaat [naam] in [plaats] werkte, zelf heeft gekend en met hem heeft samengewerkt. Hij herinnert zich ook dat aangeklaagde in 1968 werd weggezonden en dat hij later bij navraag hoorde dat dit wegens seksueel misbruik was. De leiding van de Congregatie heeft aangeklaagde naar Utrecht gehaald waar hij enkele maanden later is uitgetreden. Het archiefonderzoek heeft dan wel geen directe ondersteuning van de klacht opgeleverd, het is provinciaal overste [naam] voldoende duidelijk geworden dat er in deze zaak sprake is geweest van seksueel misbruik. De Congregatie acht het misbruik jegens klager zeer verwerpelijk en biedt daarvoor dan ook zijn oprechte excuses aan. Eveneens wil de Congregatie zijn oprechte excuses aanbieden voor het feit dat de toenmalige leiding van de Congregatie in alle redelijkheid had behoren te weten, dat deze misstanden plaatsgevonden en dat zij te kort is geschoten in het voorkomen van dit onrecht of verzuimd heeft hiertegen gepaste maatregelen te nemen. Mocht het door klager op prijs gesteld worden om verder in gesprek te blijven, dan staat overste [naam] hiervoor altijd open.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hier niet alleen van overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal in het klaagschrift uiteen heeft gezet. Maar ook blijkt uit de inhoudelijke reactie van provinciaal overste [naam] dat hij ervan op de hoogte is dat aangeklaagde is overgeplaatst om reden van seksueel misbruik. Daarnaast zijn er meerdere klachten tegen aangeklaagde binnengekomen. Daar komt bij dat de klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2010 T 185 (1) gegrond verklaard.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Provinciaal overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door in zijn inhoudelijke reactie namens de Congregatie onomwonden het leed te erkennen en spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie Broeders van Maastricht de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen om het leed van klager te verminderen.

Dit advies is vastgesteld op 4 juni 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en zr. J.G.M. Verwijs, O Pream, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Utrecht en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.